

Eyser Natuurkoerier

December 2023 - Nummer 40

Inhoud

Colofon

De Eyser Natuurkoerier is een uitgave van IVN, Instituut voor natuureducatie, afdeling Eys en verschijnt vier maal per jaar.

Website

www.ivn.nl/afdeling/eys

Redactie

Han Hos
Edith Boekraad
Lisette Langens

Redactieadres

Grachtstraat 8
6287 AG Eys
secretariaat@ivneys.nl

Met bijdragen van

Andrea Senden-Vanhommerig
Constance Kerremans
Gerard Nabben
Marian Neven / Hub Kessels
Henk van Wersch

Vormgeving en opmaak

Lisette Langens
webmaster@ivneys.nl

Cartoon

Mark Wijnmaalen

Foto op voor-/achterpagina

Mark Wijnmaalen/Lisette Langens

Foto rode wouw

Henk van Wersch

- 3 Van de redactie / Voor[zitter]woord
- 4 Memorabele momenten van Gerard Nabben
- 6 Magische middagen van Catherina Vaendel
- 7 Natuurkracht
- 8 Foto van het kwartaal
- 9 Niet alle rupsen worden vlinders
- 11 Feestprogramma jubileumvieringen
- 12 Blik terug
- 14 Verbetering paddentunnels
- 15 In 't kort
- 17 Agenda

Algemeen Nut
Beogende Instelling

ANBI

Van de redactie

Voor Gerard

"Gerard, we zullen met zorg en respect omgaan met het *Eyser Natuur Koeriertje*, waaraan je al die jaren met zoveel energie en plezier gewerkt hebt." Dat hebben we Gerard beloofd en we hopen dat we met dit eerste nummer in een vernieuwde vorm en met een iets andere aanpak die belofte nakomen. Veel is immers hetzelfde gebleven: het is een blad door en voor leden van IVN Eys (zie ook het woord van de voorzitter). En de verhalen blijven gaan over natuur in de breedste zin van het woord en over het wel en wee van onze afdeling. We blijven verslag doen van activiteiten van de verschillende werkgroepen, van belangrijke ontwikkelingen in de afdeling, de gemeente en in de provincie wat natuur en duurzaamheid betreft. We blijven aandacht besteden aan jubilea en persoonlijke gebeurtenissen.

In de afgelopen acht jaar heeft Gerard Nabben op de eerste pagina(s) van *het Koeriertje* allerlei bijzonderheden, voorvallen, berichten, aandachtspun-

ten en humoristische voetnoten op onnavolgbare wijze gegoten in de "wist-u-dat-vorm". Dat kunnen wij niet evenaren, maar als een soort hommage aan hem doen we één keer een poging:

Wist u dat ...

er op het "groene plein" van de Hubertusmarkt in Gulpen heel veel IVN-groene jassen te zien waren de net wat anders groene kraam van een partij met veel B's de storm op dat plein niet heeft doorstaan de Rabo-clubactie dit jaar € 440,39 heeft opgeleverd dat meer is dan vorig jaar de bomencursus is afgesloten de vlindercursus een vliegende start heeft gehad het bestuur naar zijn eigen gevoel een enigszins vergelijkbare start heeft gehad het programma voor de activiteiten bij de 50ste verjaardag van IVN Eys in deze *ENK* te vinden is dit blad voortaan *de Eyser Natuurkoerier* (roepnaam *ENK*) heet (zonder -tje) de stukken voor de jaarvergadering vanaf nu "Stukken voor de jaarvergadering"

heten we hopen dat we daarmee de verwarring niet groter gemaakt hebben de *Eyser Natuurkoerier* (nieuwe stijl) vier keer per jaar zal verschijnen het verdraaid niet meevalt zo'n wist-u-dat-rubriek te maken we onze hoed voor Gerard afnemen in *ENK* 40 verder stukken en stukjes staan over o.a. paddentunnels, de bomencursus, een vogelexcursie, een vlinderlezing, samenwerking in IVN-verband, het archief van IVN Eys en een voormalig jeugdlid er ook veel door leden gemaakte foto's en een cartoon te bewonderen zijn we kopij voor *ENK* 41 graag uiterlijk 1 maart 2024 ontvangen we alle IVN Eys-leden en andere belangstellenden veel lees- en kijkplezier wensen met *Eyser Natuurkoerier* nummer 40!

Veel moois in het uerschie

In het voorjaar loop ik op woensdag- en zaterdagochtend met een min of meer vast groepje een nestkastjescontrole rondje in het Eyserbos en in het Waterwingebied. Soms is het koud en somber maar meestal schijnt de zon of begint ze te schijnen. Soms zien we, op ons rondje, een ree, een buizerd, een valk, een fazant, een fluit. Heel soms een slechtvalk, altijd zien of horen we spechten. We zien vlinders en bloemen waar ik de namen niet van kende maar die ik nu kan onderscheiden. Altijd is het genieten en altijd is het gezellig. Ik voel me gezegend met onze omgeving en met de vrijwilligers van het IVN die zich inzetten voor het behoud van al dat moois. Al 50 jaar lang! Al 50 jaar leren onze vrijwilligers mensen wat er te vinden is in de natuur, gaan met ze op pad, laten kinderen in de natuur werken om een zaadje te planten waaruit liefde voor de natuur groeit.

In de winter, zou je denken, ligt het IVN net als de natuur, stil. Maar dat klopt niet, niet voor de natuur en niet voor het IVN. Lees maar in deze *ENK* wat er allemaal gebeurde, de bomencursus, een presentatie over vlinders, een ondanks de IVN-jassen ijzige aanwezigheid van doorzetters op de Hubertusmarkt, een excursie naar het

Vijlenerbos waar niet alle vogels naar het buitenland vertrokken bleken, (oud-) bestuursleden die meededen met Natuurkracht en de presentatie van de watertafel op de lagere school in Eys door Constance, Gerard en Wim. En dan werken we hard aan een mooi programma in het kader van het jubileum. Let op: er liggen mooie activiteiten in het uerschie.

Natuurkoerier(tje)

Toen het nieuwe bestuur aantrad, droeg Gerard Nabben, met pijn in het hart, de zorg voor het *ENK* over. Vaak kreeg hij te horen hoe welkom het *Eyser Natuurkoeriertje* was, niet het minst voor de leden die zelf niet meer zo actief konden zijn. Jullie huisblad is weliswaar in een nieuw jasje gestoken, maar het is en blijft het blad van en voor de leden van IVN Eys (zie ook de redactionele inleiding). Dus als jullie buiten iets beleven, ontdekken of waarnemen, schrijf een stukje en stuur het naar de redactie. Er valt genoeg waar te nemen en te beleven. Ik wens jullie veel plezier met deze *Eyser Natuurkoerier*.

Edith Boekraad

Memorable moments 1

Gerard Nabben

Acht jaar was Gerard Nabben secretaris van IVN, afdeling Eys en ook eindredacteur van het *Eyser Natuur Koeriertje*. De nieuwe ENK-redactie vroeg hem terug te kijken op die acht jaar. Toen Gerard in zijn geheugen begon te graven, ontstond er een kettingreactie van herinneringen, "bijzondere, mooie en ontroerende momenten, maar ook helaas droevige", zoals hij opmerkt. Dat waren zoveel herinneringen, dat we er een reeks van maken. In dit nummer van ons blad wil hij ons, zoals hij het zelf formuleert "(...) deelgenoot maken van enkele van deze herinneringen, momenten, in chronologische volgorde". Hij citeert daarbij ook af en toe uit zijn jaarverslagen.

2015

... en dan is het 16 maart 2015. De Algemene Leden Vergadering van IVN Eys stemt in met de voordracht van een nieuwe penningmeester en secretaris. Ons bestuursavontuur start met een proefjaar. Fijn dat we als nieuwe bestuurders gebruik mogen maken van de expertise van de oud-penningmeester en -secretaris. De bijeenkomsten van het bestuur, apart of samen met de coördinatoren van de werkgroepen, verlopen op een prettige manier. Vrij kort na ons aantreden als nieuw bestuur worden we geconfronteerd met een lekkend dak op ons IVN-gebouw. Het loopt uiteindelijk goed af.

Gelukkig bleek bij het in juli 2015 door het bestuur opgelopen IVN – Boerenberg Dak – Syndroom, met als symptomen acute hoofd- en buikpijnklachten, niet de diagnose zelf, maar de financiële consequenties ervan de pijn te veroorzaken. Die pijn is door het op tijd toedienen van de juiste financiële medicatie uit onverwachte hoek, helemaal verdwenen en de patiënt voelde zich meteen al beter.

Op 29 augustus jl. droeg het oude bestuur de archieven over aan het nieuwe bestuur | Foto: Mark Wijnmaalen

Er wordt dit jaar ook weer gestart met het verzorgen van natuuractiviteiten op basisschool Klavertje Vier en kinderen van de basisschool kunnen zich ook inschrijven voor deelname aan enkele natuuractiviteiten zoals de slootjesdag en knutselmomenten op zaterdag.

Binnen de wandelwerkgroep slaat de vergrijzing (ook) toe en helaas moeten zich leden door fysiek ongemak terugtrekken uit deze werkgroep en wordt het aanbieden van een compleet wandelprogramma een moeilijke zaak. We zoeken naar een oplossing en die wordt gevonden: samenwerking met een wandelwerkgroep van een andere IVN-afdeling.

We hebben onze natuurvrienden via de edities van het *Eyser NatuurKoeriertje* en onze website op de hoogte kunnen houden van zaken die spelen in onze afdeling, van het wel en wee van IVN Eys. Het is gelukt om gedurende de opvolgende jaren

elk jaar twee edities te verzorgen. Vele oudere leden, natuurvrienden kijken uit naar het moment dat ons afdelingsblad in hun brievenbus valt. Hun reacties doen de redactie goed.

2016

Dit jaar worden we geconfronteerd met het overlijden van Frans Frijns. Ik formuleer het in het jaarverslag zo:

In dit jaarverslag wil ik allereerst stil staan bij het overlijden van onze oud-voorzitter en erelid Frans Frijns. Hij overleed op 02-08-2016 in Nijswiller en werd op 06-08-2016 in Nijswiller onder grote belangstelling begraven. Zijn energie en toewijding voor onze afdeling zullen wij niet vergeten. Frans bedankt.

Het dak is gerepareerd, maar ... dan blijkt nog van alles nodig:

Ook werd dit jaar onder leiding van onze penningmeester en de fantastische medewerking van enkele techni-

sche verenigingsleden handen en voeten gegeven aan het in 2016 opgestelde onderhoudsplan. In ons clubgebouw zijn deze inspanningen goed zichtbaar en ook "voelbaar". Speciale dank aan de gemeente Gulpen-Wittem voor de ontvangen ondersteuning. Mogelijk dat we de nog resterende "klussen" van het plan in het komende jaar kunnen afronden.

De eerste deelname aan de Rabo Clubkas Campagne zorgt buiten verwachting ook voor een blij gezicht van de penningmeester. Deze succesvolle start heeft voor een structurele deelname aan deze actie gezorgd, waardoor er extra financiële middelen beschikbaar komen voor onze afdeling. Ondersteuning van de jeugdgroep, onderhoud van het gebouw en ... (hierover later meer).

Voor de in juni gehouden open dagen was een afwisselend programma sa-

mengesteld, waarbij elke werkgroep zijn inbreng had. Jammer genoeg werkte het weer niet echt mee en dat zorgde voor een tegenvallende opkomst van belangstellenden. Voor de aan de "slootjesdagen" deelnemende kinderen was het weer geen belemmering, zij genoten massaal van hun "water-ontdekkings-speurtocht" en deden veel bijzondere waarnemingen. Als mooie afsluiting van deze dagen werd in ons IVN-gebouw genoten van een gezellige en heerlijke lunch.

De aangegane samenwerking met de wandelwerkgroep van IVN Bocholtz-Simpelveld zorgt ervoor dat we weer een volwaardig wandelprogramma kunnen aanbieden.

40 jaar IVN Eys

In het kader van het 40-jarig bestaan organiseren we verschillende jubileumactiviteiten, waaronder een reünie van de oud-leden van de jeugdgroep

pen uit het vervlogen IVN-Eys-verleden. Het idee van het opnieuw opstarten van een jeugdgroep wordt door het enthousiasme van de aanwezigen en hun eigen jeugdhervindingen geboren!

In september start de nieuwe jeugdwergroep onder leiding van Bram Jacobs en de tien nieuwe jeugdleden hebben in 2016 aan enkele mooie natuurbijeenkomsten kunnen deelnemen.

Dit was de eerste reeks van voor mij memorabele IVN-momenten. Wordt vervolgd.

Magische middagen

Gesprek met een oud-jeuglid

Han Hos

“Kijk hier eens” appte Andrea Senden midden vorige maand. Ze stuurde een link door naar een artikel dat een van haar dochters had gevonden op de website van IVN Utrecht. Het was een kort interview met Catharina Vaendel, de nieuwe voorzitter van IVN Nieuwegein-IJsselstein e.o. en oud-klasgenoot van Andrea’s andere dochter. Al in de eerste alinea van het interview spreekt ze met liefde over haar IVN-jeugd in Eys. Reden voor ons om even met haar te bellen.

In de jaren rond 2000 moet het geweest zijn dat Catharina op de woensdagmiddagen de natuur leerde ontdekken bij de jeugdgroepen van IVN Eys. “Speurtochten doen, opdrachten uitvoeren, uilenballen uitpluizen, in bomen klimmen: het waren magische middagen voor me, waar ik elke week naar uitkeek. Ik vond het als zo veel kinderen van mijn leeftijd prachtig om van alles te ontdekken.” Ze herinnert zich dat Andrea Senden en Frans en Anneke Frijs de begeleiders waren en dat er verschillende groepen tegelijk bezig waren.

Ook haar vader leerde haar veel over de natuur tijdens talloze wandelingen. Vader Vaendel was lid van de vogelwerkgroep en van de wegekruisenwerkgroep. “Als voorzitter van heemkundevereniging Eyra heeft hij er mede voor gezorgd dat de grote steen met het chronogram bij het gebouw op de Boerenberg geplaatst is”, zegt ze niet zonder trots.

Verbinder

Toen ze ging studeren en daarna elders in het land werk vond raakte de natuur wat op de achtergrond. Toen

*Kerst voor de jeugdgroepen in het verenigingsgebouw in 1998.
Het meisje met de bril is Catharina | Foto: Andrea Senden*

ze in Zaandam ging wonen werd ze daar opnieuw IVN-lid, zij het een wat slapend lid. Pas toen ze in Houten ging wonen – ze werkte inmiddels als software infrastructuur engineer bij Nikhef - was het moment aangebroken om zich weer echt actief in te zetten: ze stelde zich kandidaat voor het voorzitterschap en beleeft nu veel vreugde aan haar taak: “Het is mooi om met al die mensen met veel kennis van de natuur te werken. We hebben ongeveer veertig actieve leden die zich met passie inzetten.” Catharina Vaendel ziet het als haar taak die passie uit te dragen, zeker ook naar de jeugd. Ze wil een verbinder zijn tussen “haar” IVN en de mensen in hun IVN-gebied, maar ook tussen de werkgroepen van de afdeling en

wat regionaal en landelijk wordt gevraagd. “We houden daartoe ook inspiratiesessies om na te gaan waar we als IVN-afdeling naartoe willen.”

Dat ze met warmte terugdenkt aan haar IVN-lidmaatschap in Eys blijkt als ze hoort dat we voor de jubileumactiviteiten in de archieven duiken. “Ik zou graag nog wel eens foto’s uit die tijd willen zien”, zegt ze met enige melancholie in haar stem. We zijn voor haar op zoek gegaan.

Natuurkracht, niet alleen in november

IVN in actie voor goed waterbeheer

Constance Kerremans
Foto's: Wim Kemperink

Door de grote media-aandacht was het bijna niet te missen: november 2023 was Natuurkrachtmaand en stond in het teken van natuurlijke oplossingen voor problemen met water in Zuid-Limburg. Voor het bedenken en organiseren van de vele activiteiten was IVN Limburg ingeschakeld en vele IVN'ers waren daarom deze maand actief in onze regio: drainagebuizen weghalen, de langste haag planten, tegels wippen en de nu al fameuze watertafel. Constance Kerremans was een van de actieve IVN'ers en doet verslag.

De afgelopen maanden is er veel te lezen geweest in de plaatselijke media over "Natuurkracht", een samenwerkingsverband van een aantal natuurorganisaties. Naar aanleiding van de grote overstromingen in 2021 zijn er allerlei plannen ontwikkeld om het probleem van te veel of te weinig water in het Heuvelland het hoofd te kunnen bieden. En dan niet door het bouwen van dijken of grotere rollen,

maar door de natuur zélf mee te laten werken om zoveel mogelijk water vast te houden, bijvoorbeeld door het weer aanleggen van graften, het weghalen van drainagebuizen, het vervangen van tegels in de tuinen door planten, etc.

De Postcodeloterij schonk een groot bedrag aan Natuurkracht om deze plannen uit te werken. Met dit geld kunnen zowel concrete acties in het veld uitgevoerd worden als voorlichtingsactiviteiten voor de bewoners georganiseerd worden.

IVN Limburg is als beroepsorganisatie betrokken, maar ook vrijwilligers zijn actief. Op 3 november was bij Lubosch Land in Ransdaal de officiële "Kick-off" van de Natuurkracht-acties in november. De burgemeesters van de Heuvelland-gemeentes waren aanwezig en veel andere betrokkenen. Ook van IVN Eys waren enkele leden present. Alle deelnemers, waaronder onze nieuwe secretaris en onze oud-voorzitter, werkten mee aan

het planten van de langste haag van Limburg.

Watertafel

Die ochtend demonstreerden de ontwerpers ervan hun "watertafel", een van de projecten. De watertafel is een ingenieus stukje nagebouwd Heuvellandschap waarmee je in de praktijk kunt zien wat er in de natuur met het regenwater gebeurt als je een kale akker met bomen beplant, of wat stenen weghaalt langs een pad. Deze watertafel zal gebruikt worden om meer bewustwording over waterhuishouding te creëren. Op de Hubertusmarkt was de tafel enkele dagen later ook al te zien bij de IVN-stand en eind november konden de kinderen van basisschool Klavertje 4 in Eys er al mee werken. Hier was een hele les gewijd aan het thema "water". Naast het "spelen" met de watertafel deden de leerlingen van groep 5 en 6 en van groep 7 en 8 ook proefjes om de sponswerking van een goede bodem te laten zien.

Groep 5-6 maakt een wormenhotel

Groep 7-8 verkent de watertafel

Foto van het kwartaal

In de *Eyser Natuurkoerier* willen we elk kwartaal een bijzondere natuurfoto plaatsen die een lid van IVN Eys heeft gemaakt. De fotograaf vragen we een korte motivatie te schrijven voor zijn/haar keuze. Henk van Wersch bijt het spits af met een beeld dat veel indruk op hem heeft gemaakt.

Burlende herten

“ Al jaren komen wij op de Veluwe tijdens korte of langere vakanties, maar never en nooit zijn we daar een edelhert met gewei tegengekomen. Balen natuurlijk, zeker als je ziet dat anderen ze wel tegenkwamen getuige de vele foto's op Facebook. Maar er kwam een andere kans: via internet kwam ik erachter dat er in de Weerterbossen ook edelherten lopen. Je kunt tegen een kleine vergoeding met de boswachter mee tijdens het burlen.

We maakten dus snel een afspraak en reisden op dinsdag 26 september in de vroege ochtenduren naar Weert. Het werden prachtige uren, zowel met de boswachter, die veel wist te vertellen over de herten, als door het burlen van de herten zelf. Ik maakte enkele honderden foto's en maak daar maar eens een keuze uit.

Het burlen was ons zo bevallen dat we diezelfde week nog teruggingen om weer de nodige foto's te "klietschen". De gekozen foto is gemaakt tijdens ons tweede bezoek aan de burlende herten op zaterdag 30 september. Wij waren allen zo blij als een klein kind dat het eindelijk gelukt was om die dieren op de gevoelige plaat vast te leggen. Het had dus de moeite geloond. We zullen zeker nog eens teruggaan naar de Weerterbossen, want je kunt er heerlijk wandelen en eten in het naburig Wandel- & Fietscafé Peerkesbosch: afslag 38 op de autosnelweg. En iedereen kan er dus gewoon naartoe.

Niet alle rupsen worden vlinders

Een luguber verhaal

Andrea Senden-Vanhommerig

De grote belangstelling voor de vlinderkursus van IVN Eys illustreert dat vlinders mensen blijven fascineren. Hun schoonheid en gratie kunnen betoveren. Vlinders zijn allemaal ooit rups geweest, maar niet alle rupsen worden vlinders. Dat daarbij soms een luguber mechanisme aan het werk is, vertelt Andrea Senden aan de hand van observaties in haar eigen tuin.

Na twee jaren met weinig groot koolwitjes zag ik ze dit jaar weer vaker. Meer vlinders betekent ook dat de belagers zich beter kunnen voortplanten. In onze moestuin werden op

verschillende plekken eitjes afgezet op koolplanten: gele langwerpige eitjes in een groepje bij elkaar. De eitjes zijn een lekkernij voor slakken en bepaalde soorten wantsen en als de eitjes uitkomen, zijn de rupsen weer een lekkernij voor vogels, die er ook hun jongen mee voeren. Maar er zijn nog meer belagers: de sluipwespen!

Cotesia glomerato

Het volgende verhaal is luguber, maar ik wil het toch vertellen en laten zien hoe het eruit ziet. De sluipwesp *Cotesia glomerato* is gespecialiseerd op de rupsen van het groot koolwitje. Het wespje is ongeveer 3 millimeter

groot. Als een rups van een koolplant eet, maakt de koolplant "alarmgeurstoffen" aan en die stoffen helpen de sluipwesp om de rupsen te vinden. Ze legt met haar legboor 20 tot 60 eitjes in een jonge rups. Tegelijk met de eitjes wordt er een virus in de rups gespoten. Het virus schakelt het afweersysteem van de rups uit. Hierdoor kunnen de larven van de sluipwesp ongestoord de rups van binnenuit opeten. De rups ontwikkelt zich verder normaal.

Groot koolwitje zet eitjes af aan de onderkant van een koolblad

Eitjes van het groot koolwitje zijn geel van kleur en liggen met een groepje bij elkaar

Foto's: Andrea Senden-Vanhommerig

Niet alle rupsen worden vlinders - vervolg

Na zo'n 15 tot 20 dagen kruipen de larven uit de rups om zich te verpoppen tot cocons. Dit is te zien op foto 3. Maar het wordt nog gekker: de rups spint een web over de cocons om de larven te beschermen! De rups blijft de cocons beschermen, onder andere tegen andere sluipwespen die weer hun eitjes willen leggen in de larven van de *Cotesia glomerato*. De rups blijft net zo lang in leven totdat de jonge wespen uit de cocons komen. Op foto 4 zie je dat kleine sluipwespjes met hun legboor eitjes leggen in de larven van de sluipwesp *Cotesia glomerato*.

Balans

Dit roept dubbele gevoelens op. Maar op deze manier parasiteren sluipwespen ook op de rupsen van de eikenprocessierups en dan zijn we er blij mee. De natuur is wreed, maar zo blijft alles in balans en ontstaan er geen plagen. Pas als de mens zich ermee bemoeit door één schakel weg te halen of door monoculturen aan te planten, loopt het spaak. In onze tuin zijn er overigens nog aardig wat niet-geïnfecteerde rupsen van het groot koolwitje overgebleven. En voldoende koolplanten.

De larven van de sluipwesp Cotesia glomerato kruipen uit de rups

Kleine sluipwespjes van een andere soort leggen eitjes in uit de rups gekropen larven

De rups is dood

Gaatjes in het spinsel, waar de jonge sluipwespen naar buiten zijn gekropen

Feest!

Programma jubileumvieringen

Het kan niemand ontgaan zijn dat IVN Eys zijn 50-jarig jubileum viert. In deze *Eyser Natuurkoerier* presenteren we het volledige jubileumprogramma: een wandeling, een excursie, een jeugdactiviteit, een pubquiz, een feestlunch-met-uitloop en een heuse officiële opening. Sommige activiteiten zijn voor leden, andere voor alle belangstellenden. Meer details over aanmelding, de feestlocaties, het vervoer e.d. zullen volgen per email en in de lokale nieuwsmedia. Het jubileum van IVN Eys zal niet onopgemerkt voorbijgaan.

Officiële opening feestperiode

Dinsdag 12 december 2023

17.00 – 17.45 uur

De Pendiel, Eys

Officiële opening van de jubileumperiode door wethouder, locoburgemeester en IVN-lid Frans Derksen. Samen met enkele IVN-leden zal hij de speciale Jubileumvlag hijsen. Er zijn korte toespraken van onze voorzitter Edith Boekraad en van wethouder Derksen en er is warme chocolademelk.

Nieuwjaarswandeling in jubileumsfeer

Zondag 14 januari 2024

Nadere gegevens volgen

De traditionele nieuwjaarswandeling staat dit jaar uiteraard in het teken van het jubileum. De wandeling in en om Eys voert langs een aantal plekken die voor IVN Eys en voor de zorg voor natuur en erfgoed van belang zijn. Tijdens de pauze in het IVN-gebouw op de boerenberg is er Glühwein en zijn er wafels.

Vogelpubquiz

Vrijdag 22 maart 2024

Aanvang 20.00 uur

Café Sport, Eys

Teams van IVN-leden, oud-IVN-leden en niet-leden strijden om de jubileumtrofee en om eeuwige roem tijdens deze speciale jubileumpubquiz.

Excursie, feestlunch en feestmiddag

Zondag 21 april 2024

Frankenhofmolen, Holset en Café Sport, Eys, aanvang 10.30 uur

We brengen een bezoek aan de Frankenhofmolen van het Limburgs Landschap en krijgen daar een rondleiding, buiten en binnen, onder zeer deskundige leiding. Daarna gaan we naar Café Sport voor een feestelijke lunch met onder andere korte toespraken, huldigingen en de presentatie van het eerste exemplaar van het jubileumboek. En er zijn ook nog enkele verrassingen.

Jubileumactiviteit voor jeugdleden en voor andere kinderen in de basisschoolleeftijd

Woensdag 15 mei 2024

Nadere gegevens volgen

We sluiten af met de jeugd, die de toekomst heeft, ook voor IVN Eys. Er zijn speurtochten, natuuropdrachten en een gezellige afsluiting in ons gebouw.

Blik terug

In verband met het jubileum zijn we gedoken in de knipselarchieven die met name Jo Kokkelmans en Frans en Anneke Frijs hebben bijgehouden. We vonden heel veel moois en interessants in de plakboeken. In de *Eyser Natuurkoerier* zullen we in elk nummer een of meer knipsels plaatsen en zo een blik terug werpen in de geschiedenis van IVN Eys. Dit keer enkele van de allereerste keren dat IVN, afdeling Eys in de pers wordt genoemd en een bericht uit 1983 over de paddenbrigade.

040174-

— In Eys werd de eenentwintigste afdeling van het IVN in Limburg opgericht. Voor een vijftigtal aanwezigen hield secretaris Tasma van het district Limburg een uiteenzetting over het ontstaan, doelstellingen, het werk en een rechtspositie van het

IVN. Ook werden interessante dia's vertoond over het werk van de IVN, over wegkruisen en over Eys door Jo Kokkelmans en Hans Hermans. Er werd een voorlopig bestuur samengesteld uit de heren Jo Kokkelmans, H. Geurts, G. Krijgsman H. Mommer en W. Wenders.

251273-

EYS — IVN afd. Eys opgericht — Door het IVN district Limburg werd afd. Eys, die onlangs het levenslicht zag, als 121e afdeling ingeschreven. Voor de oprichtingsvergadering bestond grote belangstelling. Onder de ruim 50 aanwezigen bevonden zich o.a. 4 raadsleden. De heer Tasma, districtssecretaris, hield een inleiding. Staande de vergadering gaven zich 27 personen als lid van de nieuwe vereniging op. Naast de initiatiefnemers, de heren H. Geurts en Jo Kokkelmans, namen in het voorlopig bestuur zitting de heren W. Wenders, Krijgsman en H. Mommers. De bijeenkomst werd besloten met een dia-voorstelling van de heer Jo Kokkelmans.

— Op de eerste ledenvergadering van het IVN, afdeling Eys, waren ruim 40 personen aanwezig. Het excursieplan werd bekendgemaakt en enkele werkgroepen werden gevormd. Toetreding tot de werkgroepen is nog altijd mogelijk. Een aantal kandidaten meldde zich voor de functie van natuurwachter. De gemeente Wittem heeft officieus alle steun toegezegd.

150274-

NATUURWACHTERS. Voor de kandidaat-natuurwachters van het IVN afd. Eys zal er op vrijdag 15 febr. om 20 uur een informatiebijeenkomst gehouden worden. Als spreker zal aanwezig de heer van Ackroog uit Heer.

150274-

BOERENBERG. De verenigingen IVN, Jong Nederland en de schutterij hebben besloten de Boerenberg een grote opknappleurt te geven. De genoemde verenigingen zijn van plan de voetpaden begaanbaar te maken, op plaatsen waar dit nodig is een afrastering te plaatsen, de beplanting te verbeteren en vogelkastjes alsmede enkele zitbanken te plaatsen. Zaterdag 16 febr. wordt een begin gemaakt met deze actie. Eventuele belangstellenden kunnen zich om 9.15 uur aan de Boerenberg melden.

IVN. De eerste algemene ledenvergadering van de afdeling Eys van het IVN, gehouden in zaal Crombach werd bijgewoond door een 40-tal leden. De leden werd een uitgebreid excursieplan voorgeleed. Ook werden werkgroepen gevormd, terwijl enkele personen bereid gevonden werden als natuurwachters te gaan optreden. Er bestaat nog gelegenheid toe te treden tot de gevormde groepen. Van de gemeente werd officieus bericht van steun ontvangen. Het was door de grote belangstelling, de vele vragen en opmerkingen een vruchtbare vergadering.

1301173

EYS
OPRICHTINGSVERGADERING I.V.N. Op 21 december a.s. zal de afd. Eys van het IVN opgericht worden. Ook niet-Eysenaren kunnen zich als lid opgeven.

EYS
IVN AFDELING EYS OPGERICHT. Door het IVN district Limburg werd afd. Eys, die onlangs het levenslicht zag, als 121ste afdeling ingeschreven. Voor de oprichtingsvergadering bestond grote belangstelling. Onder de ruim 50 aanwezigen bevonden zich o.a. 4 raadsleden. Dhr. Tasma, districtssecretaris hield een inleiding. Staande de vergadering gaven zich 27 personen als lid van de nieuwe vereniging op. Naast de initiatiefnemers, de heren H. Geurts en Jo Kokkelmans, namen in het voorlopige bestuur zitting de heren W. Wenders, Krijgsman en H. Mommers. De bijeenkomst werd besloten met 'n dia-voorstelling van de heer Jo Kokkelmans.

040174

EYS
I.V.N. Het ledental van de onlangs opgerichte afd. Eys van het IVN groeit gestaag. Het draagt thans reeds 40. Binnenkort hoopt men 't programma voor 1974 bekend te kunnen maken.

-110174

110174

I.V.N. In het bestuur van de onlangs opgerichte IVN-afdeling werden de functies als volgt verdeeld: de heer G. Krijgsman, voorzitter, de heer Jo Kokkelmans, secr., de heer H. Geurts, penningmeester.

EYS

I.V.N. Het bestuur van de onlangs opgerichte afdeling van het IVN hield een vergadering in lokaal Crombach samen met de besturen van de afdelingen Bocholtz en Ubachsberg. Beide verenigingen zeggen de jonge afdeling Eys hun steun toe. Op zaterdag 26 jan. houdt men de eerste algemene ledenvergadering.

-040174

250174-

-310174

IVN. De eerste algemene ledenvergadering van de onlangs opgerichte afd. Eys van het IVN heeft plaats op zaterdag 26 jan. om 19.30 uur in zaal Crombach. De agenda vermeldt de volgende punten: vaststellen natuurwandelingen-programma, het samenstellen van werkgroepen en de aanstelling van natuurwachters.

EXCURSIEPLAN IVN. De IVN afd. Eys heeft de komende maanden een uitgebreid programma opgesteld. Zondag 31 maart natuurwandeling naar Trintelen en kasteelpark Goedenraad. Vertrek 14.30 uur. Zondag 28 april natuurwandeling naar Karstraat en Baneheide. Vertrek 14.30 uur. Donderdag 23 mei wandeling naar Orchideeëntuin Gerendal. Vertrek 10.20 uur. Zondag 26 mei natuurwandeling naar Karstraat en Kruisberg. Vertrek 14.30 uur. Zondag 23 juni natuurwandeling naar Eysersheide en Trintelen. Vertrek 8.30 uur. Zondag 8 sept. natuurwandeling naar waterwingebied Roodbron. Vertrek 14.30 uur. Speciaal voor de vogellichebbers zijn er verder nog ochtendwandelingen op zondag 19 mei en 25 aug. Vertrek: resp. om 5 uur en 5.30 uur. Op zaterdag 2 maart is er in lokaal Crombach 'n dia-avond. Tijdens deze avond die vrij toegankelijk is, zullen enkele interessante dia-serie's vertoond worden. Deelname aan de wandelingen is kosteloos en ook niet-leden zijn van harte welkom. De tochten worden gehouden onder leiding van deskundige gidsen van de afd. Bocholtz-Simpelveld, Ubachsberg, Voerendaal en Vlijen-Vaals.

1010274

● Het zogenaamde paddenoversteekteam, te weten mevrouw Mia Thijssen, en de heren Huub Geurts en Wiel Wenders.

Koude weer houdt dieren tegen Al 580 padden veilig overgezet

EYS - Het IVN Eys heeft sinds 7 maart ruim 580 padden veilig over de weg Eys-Simpelveld gedragen. In een weiland is 520 meter plastic gespannen om te verhinderen dat de diertjes de weg oversteken.

Twintig emmers hebben een plaatsje in de grond gekregen om

zodoende de padden op te vangen. Begin maart had de actie meer succes. Het weer was toen goed genoeg, 9 tot 10 C en een juiste luchtvochtigheid.

Nu, met al die regen, blijven de padden op hun plek zitten. „Een morgen hebben we 206 padden aangetroffen

in de emmers. Afgelopen week waren er dat maar zo'n zes per dag", vertelt Huub Geurts, die samen met Mia Thijssen en Wiel Wenders de paddentocht organiseert. Gemiddeld worden ruim 800 padden overgezet. Niet alleen het IVN van Eys helpt de padden een handje, ook de afdelingen van Wijre en Spaubeek houden zich hiermee bezig.

Aantal

Nu al vanaf 1976 padden worden geholpen met oversteken, kan men niet concluderen dat de padden in aantal toenemen. „De padden gaan alle kanten op. Alleen de dieren die de weg willen oversteken zien wij. Al die anderen niet, daarom is het moeilijk te zeggen hoeveel padden er jaarlijks zijn", aldus de heer Geurts.

Limb. Dagblad - 29 maart '83

WEGKRUISEN EN KAPELLEN. - De bijzonder actieve werkgroep van het IVN „Wegkruisen en kapellen" zal op zondag 14 aug. als tijdens het Ossefes in het clubhuis op de Boerenberg een tentoonstelling wordt ingericht ook de aandacht van de bezoekers vragen.

Deze werkgroep werd in 1975 opgericht. Haar doelstelling was de vaak in erg verwaarloosde toestand verkerende wegekruisen op te knappen of eventueel te vervangen. In de 8 jaren van 't bestaan heeft de groep al heel wat (goed) werk verricht. Men heeft naast de vervangingen en reparaties ook voor aanplantingen rond de kruisen gezorgd. Alle kruisen werden bovendien voorzien van bloemenhouders. Het is verneugend dat vele mensen deze inderdaad benutten door

ze regelmatig van verse bloemen te voorzien. De werkgroep streeft er naar de vervanging van de wegekruisen zo veel mogelijk over te hevelen naar de particulieren of buurtschappen. In enkele gevallen is dit al het geval. Behalve de wegekruisen die 'n wegekruiswiel „adopterend" zijn zich in verbinding stellen met het IVN, een mooie traditie, die de werkgroep in ere herstelt, is het maken van kransen. In de Goede Week worden, waarbij men ook de welkome assistentie krijgt van niet-leden, alle kruisen opgemaakt met mooie bloemenkransen. Tenslotte zij nog vermeld dat de zorg van de werkgroep zich uitstrekt over 18 wegekruisen en 2 kapellen.

*aug. '83
Dinsdag*

Verbetering paddentunnels bijna afgerond

Marian Neven en Hub Kessels

Zeer recent werden Marian Neven en Hub Kessels door de gemeente uitgenodigd voor de openingsbijeenkomst van de nieuwe weg op 20 december. Dat is zeer terecht, want zij hebben namens IVN Eys de afgelopen jaren intensief samengewerkt met de gemeente, de projectleider en de deskundigen om de voorzieningen voor de oversteek van padden (en andere dieren) bij kasteel Goedenraad zo goed mogelijk uitgevoerd te krijgen. Ze presenteren de stand van zaken.

Op 21 juni is er een inspectie geweest van de paddentunnels met de gemeente en een deskundige, dit omdat het IVN nog enkele opmerkingen had over de kwaliteit van de faunavoorziening op dat moment. De deskundige concludeerde dat de voorziening in principe goed is aangelegd. Daarbij werd wel aangegeven dat de functionaliteit van de voorziening valt en staat bij goed onderhoud. Maar zowel de gemeente als het IVN constateerden ook dat er nog enkele verbeterwerkzaamheden nodig waren.

Daarom zijn er inmiddels nieuwe opvangroosters geplaatst bij de perceelingsgangen naar het weiland en zijn de aansluitingen van de HPDE-platen op de ingangselementen verbeterd. Op aangeven van IVN zijn er daar waar mogelijk kleine openingen, een escapevoorziening, gemaakt boven de ingangselementen van de tunnels, dit om zo een ontsnappingsmogelijkheid te hebben voor dieren die onverhoopt toch op de weg geraten. Dat is niet alleen belangrijk voor de amfibieën maar ook voor bijvoorbeeld muizen en andere kleine dieren die oversteken.

De HDPE-schermen bij de achteringang van kasteel Goedenraad zijn aan beide zijden aangesloten tot tegen de schuifpoort. De gemeente wil nog een hellingbaan in de instroomput ter hoogte van de Goedenraadsbergweg plaatsen. Dit is een zeer diepe put en wij hebben aangegeven dat padden die daarin terechtkomen, er nooit op eigen kracht uit kunnen komen. De hellingbaan wordt een soort laddertje waarlangs de padden of andere dieren dan omhoog kunnen klimmen.

Paddentunnel door de ogen van de pad

De paddentoets

Met deze aanpassingen en de afronding van de nog resterende werkzaamheden (voordat de voorjaarstrek van start gaat) waaronder het verwijderen van het depot en het aansluiten van de geleidingswand op de opvangtunnel in de Goedenraadsbergweg, kan dit project afgerond worden. Laat daarna de voorjaarstrek maar komen, dan toetsen de padden zelf de nieuwe voorziening.

Als IVN zijn we blij met de nieuwe voorzieningen die aangebracht zijn voor de padden, andere amfibieën, de das en kleine zoogdieren. Het was een mooi, leerzaam, maar soms niet altijd even gemakkelijk proces, maar we zijn er samen uit gekomen. We danken het team van gemeente, toezichthouder en uitvoerder voor de steeds constructieve samenwerking.

*Nieuwe opvangroosters bij perceelingsgangen
Foto's: Marian Neven/Hub Kessels*

Vogelexcursie Vijlen

Andrea Senden-Vanhommerig

Op 25 november waren we met een kleine groep van zes personen voor een vogelexcursie in Vijlen. De weersvoorspellingen waren ongunstig, maar we hadden geluk. In het begin hebben we vijf minuten geschuild voordat we vertrokken, maar daarna bleef het nagenoeg droog totdat we weer bij de auto's terug waren.

Ben Custers had een mooie route uitgestippeld. Hij kent het gebied goed omdat hij er broedparentellingen doet. Hij liet ons de plekken zien waar hij de grauwe klauwierien had gezien: vijf broedparen in het gebied! De route was gevarieerd: we liepen door drassige weilanden en ook een stuk door het bos. Het was een heel avontuur om zo veel mogelijk modder te ontwijken.

Een grote lijster liet zich goed bekijken. De meidoornstruiken zaten vol met rode bessen en er waren veel merels die daarop afkwamen. Een grote groep spreeuwen foerageerde in het drassige weiland en er waren een paar kramsvogels, maar we zagen geen grote hoeveelheid.

We zagen in het bos op twee plekken een groep goudhaantjes/vuur-

Grote zanglijster | Foto: Andrea Senden-Vanhommerig

goudhaantjes. Ze zaten heel hoog en waren erg beweeglijk. Er zaten in ieder geval vuurgoudhaantjes bij (te herkennen aan de witte wenkbrauwstreep) maar er kunnen ook goudhaantjes tussen gezeten hebben. We zagen ook staartmezen in het bos.

Onze waarnemingen op een rijtje: boomklever, boomkruiper, buizerd, goudhaan/vuurgoudhaan, grote bon-

te specht, grote lijster, heggenmus, houtduif, huismus, kauw, koolmees, kramsvogel, merel, pimpelmees, roek, roodborst, spreeuw, staartmees, torenvalk, vink, gaai, wilde eend, winterkoning, zwarte kraai.

Bomen over de kardinaalsmuts

Constance Kerremans

Op 26 augustus en 16 september werd het laatste blok van de vierdelige bomencursus aangeboden met als thema "zomer". Het was door de vakantieperiode weliswaar al meer nazomer geworden, maar hierdoor waren er wel heel veel vruchten en zaden te zien aan de diverse bomen en struiken.

Op een prachtige, zonnige zaterdagmorgen ontdekten de cursisten op een mooi stukje bosrand in Slenaken het verschil tussen de vruchten van de beuk en de haagbeuk, de veldesdoorn

en de gewone esdoorn en de mooie vruchtkleuren van kardinaalsmuts en sleedoorn. Tussen de begeleiders onderling waren af en toe ook discussies te horen en twijfels te bespeuren, maar ook dit was heel leerzaam voor de cursisten: je blijft leren!

Tijdens de binnenles vertelden enkele cursisten over hun speciale boom en legde docent Arie Boersma nog eens het belang van bomen uit. Ook werden nog enkele overgebleven vragen beantwoord. De organisatoren dankten de begeleiders en Arie Boersma

als hoofddocent voor hun inzet en enthousiasme.

Het was de eerste keer, dat we op deze manier een bomencursus organiseerden: een mooie combinatie van theorie, praktijk en eigen inbreng van de deelnemers. De cursisten beoordeelden de bomencursus zeer positief. Ook de gezamenlijke organisatie door IVN Eys en IVN Heuvelland werkte goed. Het is prettig om elkaar zo al doende beter te leren kennen en van elkaars deskundigheid te kunnen profiteren. Voor herhaling vatbaar!

Kars Veling toont Eys door vlinderogen

Han Hos

Een vlindershow. Zo mag je de lezing van Kars Veling op woensdag 23 november gerust noemen. Veling, al meer dan dertig jaar actief bij de Vlinderstichting is een van de grote vlinderexperts van Nederland en een graag geziene gast in programma's als "Vroege Vogels". Andrea Senden, zelf vaste vlinderteller voor de Vlinderstichting, legde contact met Kars Veling, die op zoek is naar meer vaste tellers. Hij was bereid om bij te dragen aan scholing van potentiële vrijwilligers en een cursus was geboren. In korte tijd werd een programma gemaakt (twee lezingen, twee excursies, een opfrisdag), kwam een publiciteitscampagne op gang en begonnen de inschrijvingen binnen te stromen. En precies twee dagen voor de eerste lezing was het maximaal mogelijke inschrijvingen bereikt: 35 vlinderaars in spe meldden zich aan.

Oranjetipje (mannelijk)
Foto: Kars Veling

De spreker legde in deze eerste lezing de nadruk op de levenscyclus van de vlinder, de voeding, de voortplanting, de leefgebieden, de waardplanten en nectarplanten, de noodzaak van vlindervriendelijk bermbeheer, de eenvoudige mogelijkheden om in onze tuinen zelf voor gunstige vlinderomstandigheden te zorgen. Hij deed dat zo aanstekelijk en met zoveel enthousiasme, deskundigheid en humor dat hij met een ongekend groot applaus bedankt werd.

Op 7 maart is de volgende cursusavond. Dan zal Veling het herkennen van vlindersoorten centraal stellen. We kijken er nu al naar uit. In het voorjaar volgen de excursies onder leiding van Andrea Senden en Cecile Hodzelmans en kan de opgedane kennis in het veld toegepast worden.

Deel van het geheel

Edith Boekraad

IVN Eys trekt min of meer zijn eigen plan binnen een groter IVN-verband, maar maakt dus wel degelijk deel uit van dat grotere verband: IVN Regio en IVN District. In dat verband wordt gestreefd naar meer onderlinge samenwerking. Door samen op te trekken kunnen we van een breder aanbod aan activiteiten gebruik maken. Zo nodigt IVN Maastricht ons uit voor het Jekerrondje, een wandeling op de zondagochtend, zijn onze leden welkom bij Natura, de plantenwerkgroep van IVN Heuvelland en nemen leden van Heuvelland deel aan de door ons georganiseerde vlindercursus. Er zijn meer voorbeelden. De vergaderingen van het District en de Regio gingen, los van bestuurlijke onderwerpen, vooral over gemeenschappelijke knelpunten in de verenigingen en hoe we daar iets aan kunnen doen door beter te communiceren en meer samen te organiseren.

We maken ook deel uit van de Natuur en Milieu Federatie Limburg. De laat-

ste bijeenkomst van NMFL was gewijd aan energie en de transitie die op dat gebied in Limburg moet worden gerealiseerd. Om goed voorbereid te zijn op de provinciale omgevingsvisie

heeft NMFL een uitgebreide studie over energievoorziening in Limburg uitgevoerd. Interesse? Laat het aan de secretaris weten, dan delen we de belangrijke documenten.

IVN afdelingen Eys en Heuvelland samen met Natuurkracht op de Hubertusmarkt in Gulpen | Foto: Lisette Langens

Agenda

2023

12
DEC

Opening jubileumfestiviteiten

We hijsen de vlag voor 50 jaar IVN Eys!
Op De Pendiel | Aanvang 17.00 uur

17
DEC

Kerstmarkt

Met een informatiestand zijn ook wij aanwezig op de kerstmarkt
Op De Pendiel | Aanvang 17.00 uur

2024

14
JAN

Jubileum-nieuwjaarswandeling

Wandeling in en om Eys, halverwege drinken we een glaasje glühwein in het verenigingsgebouw.
Nadere gegevens volgen.

07
MRT

Vlindercursus deel II

Kars Veling laat ons wederom Eys zien door de ogen van een vlinder.
In het verenigingsgebouw | Aanvang 20.00 uur

22
MRT

Vogelpubquiz

Teams strijden om de jubileumtrofee en de eeuwige roem.
In Café Sport | Aanvang 20.00 uur

21
APR

Excursie met feestlunch

In de ochtend brengen we een bezoek aan de Frankenhofmolen met aansluitend een feestlunch met nazit in Café Sport.

15
MEI

Jubileumactiviteit voor jeugdleden

We sluiten onze jubileumfestiviteiten af met de jeugd.
Nadere gegevens volgen.

?

Vlindercursus excursie (deel III en IV)

Onder leiding van twee ervaren vlinderaars gaat de groep twee maal op pad om nog meer kennis over vlinders op te doen.
Data zijn afhankelijk van de weersomstandigheden.

6
JUN

Vlindercursus deel V

We kijken terug op de cursus.
In het verenigingsgebouw | Aanvang 20.00 uur

IVN in actie voor goed waterbeheer - vervolg

Ook maakten zij een "wormenhotel" om te kunnen zien hoe nuttig wormen zijn voor het creëren van een goede bodemstructuur. De leerlingen waren super enthousiast.

Wichelroedes

Daarnaast waren er heel de maand november excursies, workshops en veldwerkzaamheden. Zo ging ik samen met Monique Hermans (IVN Heuvelland) in de buurt van Genhoes bij Valkenburg met wichelroedes op zoek naar water. Het idee was dat er op deze manier water gevonden kon worden in drainagebuizen diep onder de grond. Die buizen voeren het water veel te snel af en het plan was om ze te verwijderen. De wichelroedes sloegen zowaar uit, er werden greppeltjes gegraven, maar er werd alleen grondwater gevonden. Maar de zon scheen een keer en de vlaai was lekker! Het is leerzaam om te zien hoe men te werk gaat. Op andere plaatsen zijn wel al heel wat drainagebuizen verwijderd.

Kijk voor meer informatie op de website: www.natuurkracht.org.

Een wichelroedeloper in de 18e eeuw
Bron: Wikimedia.org

ivn
Eys

**natuur
educatie**

